

استاد ESTAD

ESKİ TÜRK EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

[Journal Of Old Turkish Literature Researches]

Prof. Dr. Abdulkerim Abdulkadiroğlu Armağanı

E-ISSN: 2651-3013

Cilt: 5 Sayı: 3 Aralık 2022

ss. 873-877

HOCAM ABDULKERİM ABDULKADİROĞLU

Yaşar AYDEMİR*

Rahmetli hocamı dar-ı bekaya yolcu edeli 17 yıl olmuş. “Nasıl da çabuk geçiyor zaman.” Bir kış günü uğurlamıştık kendisini. Daha dün gibi.

Abdulkerim Hocayı ilk yüksek lisans derslerinde tanıdım. Çok yönlü, birbirine zıt gibi görünen birçok özelliği kendisinde barındıran bir isimdi. Bir tarafıyla çok katı, diğer tarafıyla çok merhametli, yardımsever, öbür yandan hatalara tahammülsüzdü. Nerede bir yanlış görse düzeltilmesi için elinden geleni yapardı. Toplumun aksayan yönlerinden kendisini sorumlu hisseder, duyarsız kalamazdı. Konuşmalarında dobra idi. Öfkesine hâkim olmakta zorlanır, sonrasında pişmanlık duyardı. Bunu telafi etmek için de uygun olan ne varsa yapardı. Gönül almanın yolu onda, daha çok ihsanda bulunmak biçiminde tezahür ederdi.

Duruşu ve keskin tavrının zaman zaman kendisini yalnızlığa ittiği olurdu. Derslerinde dakikti. Öğrenciye yararlı olmak için adeta çırpınırdı. Hakkanîyetliydi. Yakınlığı ne olursa olsun belli bir aşama kaydedememiş öğrenciye yeterlilik vermezdi. Allah için beni de çok severdi. Bir dönem

* Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi.

Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi [ESTAD]

Prof. Dr. Abdulkerim Abdulkadiroğlu Armağanı

Cilt: 5 Sayı: 3 Aralık 2022 ss. 873-877

doktora dersinden kaldım. Odasına gidince “Yaşar, yanlış okumada belli bir kelime sayısı koydum, onu aşanları bıraktım. Onların arasında sen de varsın.” dedi. Ben de daha çok çalışmam gerekiyor demek ki hocam dedim. Sevdiği ve sorumlu hissettiği öğrencisini sürekli takip eder, gevşeklik göstermesine müsaade etmezdi.

Yönettiği tezlerde çok titizdi. Bu yüzden kendisiyle tez çalışan arkadaşlarımızın ümitsizliğe düştüğü olurdu; ama hoca onların peşlerini bırakmazdı. Gerektiğini düşündüğünde şehir dışındaki bir öğrencisinin ziyaretine gitmekten çekinmezdi. Onları teşvik eder, ümitsizliğe düşmelerini istemezdi. Öğrencisi gelince başka işleri olsa bile bir şekilde vakit ayırırdı. Bazen onu aracının bakımını yaptırdığı oto tamirhanesinde öğrencisiyle çalışırken bulur bazen bahçede bazen bir kafede bazen de matbaada çalışır görürdünüz. Müsaitse zaman zaman evine davet ederdi. İkramdaki cömertliği evde daha çok görünür olurdu. Yemek yapmakta mahirdi. Bir defasında yalnız kaldığı Dikmen’deki evine arkadaşım Avni Erdemir ile gitmiştik. Akşam yemeği için bize yaptığı tereyağlı bulgur pilavının lezzetini unutamam.

Cemal Kurnaz ve Mustafa İsen hocaların makaleleri kitap olarak basılmıştı. Onlara imrendiğini hissediyordum. Kendisinin de makalelerini kitap hâline getirebileceğini hatırlattığımda yayın noktasında kimseye minnet etmeyeceğini söyledi. Belki de mizacı gereği yayınevleriyle bir muhabbeti ve yakınlığı yoktu; ama makalelerini kitap olarak bastırmak da istiyordu. O yıllarda bilgisayar ve bilgisayar kullanımı çok yaygın değildi. Yazılarının çoğunu daktilosuyla yazmıştı. Bunları bir araya getirebileceğimizi, eşimin bilgisayar kullanımının iyi olduğunu söyledim. Önerimi kabul etti. Yazılarını fotokopiler hâlinde bir araya getirdi. Bir dosya halinde bize verdi. Yapılan dizgide yanlış olmasın diye yazılanları satır satır kontrol ederdi. Bu süreçte Karşıyaka’daki evimize gelip giderdi. Her gelişinde eli dolu gelirdi. Herhangi bir şekilde bir şeyler yiyip içsek kendisini borçlu hissedirdi. Onu telafi etmenin yoluna bakardı.

Yazma işlemi bittikten sonra makaleleri gruplandırdık. Yazılarının bir kısmı Eski Türk edebiyatı alanıyla ilgili idi. Bu makaleler *Kültürümüzden Esintiler* (1997) ismiyle basıldı. Ciddi bir kısmı da siyasetten dile, sadaka taşlarından mezar taşlarına, kütüphanelerden mahalle mekteplerine kadar geniş bir çerçevede kaleme alınan aydın sorumluluğu bilinciyle yazdığı yazılarından oluşuyordu. Bu seriyi *Güncel Yazılar 1* (1997), *Güncel Yazılar 2* (1998); *Güncel Yazılar 3* (2002) olarak yayımladı. Halk edebiyatını ilgilendirdiğini düşündüğü yazılarını da *Türk Halk Edebiyatı ve Folklor Yazıları* (1997) başlığı altında topladı. Sonra belli bir süreçte bedelini ödeyerek bir matbaada bastırıldı.

Basılan kitapların dağıtımını da başka bir sorundu. Ben de birkaç kitabevine belli miktarda bırakmayı önerdim. Satıldıkça giderlerinin cüzî bir miktarını karşılıyordu. Bazen “Arkadaş şu kadarını satmış.” diye ücretini getirsem aldığı parayla illa yemeğe gideceğiz, diye tuttururdu. Israr edip de başarısız olduğu pek vâki değildi. Gitmesen alınırdı. O yüzden arkadaşlarımızla onu kırmaktan korkardık. Bazen oradan aldığı paradan fazlasını harcardı. Benzer usulle başka kitaplarını da bastırdı.

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün güzel bir ortamı vardı. Hemen herkesin kapısı açık olurdu. Bir yerde çay kaynasa herkes teklifsiz çay almaya gelirdi. Hâlen de öyledir. Bu birliktelik çalışmalarla ilgili çözülemeyen bir durum için de geçerlidir. Herkes çekinmeden bir konuyu bir başka mesai arkadaşına sorabilir. Onun fikirlerine itibar eder. Doktora öğrenciliğimin ders döneminde Cemal Kurnaz ve Mustafa Tatcı Hocalar birlikte çalışıyorlardı. Ben de onların odasında otuyordum. Hemen karşıda da Abdülkerim Hocam öğrencisiyle tez çalışıyordu. Metinde bir yeri okuyamamışlar. Cemal ve Mustafa Hocalara soralım bir de diye öğrencisini karşı odaya gönderdi. Hocalar yüksek sesle okuyorlar, ilgili kelimeye gelince duruyorlar, ne ola ki diye düşünüyorlar. Ben de yüksek lisans tezimde epey kaside metni okumuştum. Metne bakmadan gelişinden kelimeyi söyledim. Geçmiş gün hangi kelimeydi hatırlamıyorum. Cemal Hocam, “Bir daha söyle.” dedi. Ben de kelimeyi tekrar ettim. “İşte bu” dedi. Arkadaşımız hocanın odasına döndü. Hocayla ilk görüşmemizde, “Yaşar, boynuz kulağı geçti. Çok sevindim.” dedi. Ben de kıpkırmızı oldum. “Estağfurullah hocam, aşına olduğum bir kelimeydi.” dedim. Beni onara etti. Öğrenciliğimiz boyunca hep odasına girip çıktık. Akademik olarak da hayat tecrübesi olarak da kendisinden epey istifade ettik.

Aynı bölümde öğretim görevlisi, arkasından öğretim üyesi olarak çalışmaya başladım. Hocamızın yönettiği bir teze beni de jüri üyesi olarak görevlendirmişlerdi. Tezi dikkatli bir şekilde okudum. Gözüme çarpan eksiklik, yanlışlık ne varsa hepsini not aldım. Ne de olsa ilk tez savunmasına girişim. Savunmada bana da söz düştü. Çekine çekine görüşlerimi ifade ettim. Bir yerde kendimce aşırı bulduğum bir yoruma işaretle adaya ilgili metinden böyle bir yorumun çıkamayacağını delilleriyle ifade ettim. Abdülkerim Hocanın yüzünün ifadesi değişti, itiraz da etmedi. Eleştirimi makul bulmuştu. Sonra Hocanın “Ben de gençliğimde ince eleyip sık dokurdum, bunları dile getirirdim. Zamanla alışırın.” dediğini hatırlıyorum. Usul başka bir şey tabi. Anlaşılan Hocanın dediği gibi gençlik heyecanıyla gözden kaçan bir hususu belirgin ifade etmişim.

Hocayla ilişkimiz hem bir hoca hem de mesai arkadaşı olarak devam etti. Son zamanlarında biraz sıkıntıları oldu. Zaman zaman o sıkıntılarını paylaşır, bazı hususları affedemediğini söyleyip iç dökerdi. Haddim olmayarak meselenin başka taraflarının da olabileceğini, daha toleranslı davranmanın kendilerine yakışan şey olduğunu söyledim. Bana hak verirdi. Bir defasında hocalarla bir sıkıntısı olmuştu. Öfkesine yenilip konuyu mektup hâline dönüştürmüş, ortak isimlere göndermişti. Bana da bir nüsha verdi. Ben de alıp okudum. Hoca öfkeyle piyeyi deve yapmış, meseleyi kişisel bir saldırı olarak algılamıştı. Uzun uzun konuştuk. Dilimin döndüğünce doğru olmadığını söyledim. Bu tür durumlarda hoca kısa ve keskin cümleler kurardı. Beni dinledikten sonra “Yaşar, yaptık bir kere!” dedi. Bu onun pişmanlığının belirgin göstergesiydi; ama birbiriyle aile gibi olan bölümde kırılan şeylerin tamiri mümkün olmadı. Allah için diğer hocalarımız da asla bizi bu işlere karıştırmayıp hocamızla ilişkilerimizin devamını istediler. Bu bölümümüzün, özellikle de tez hocamın olgun tavrı idi.

Hocamın son seneleri biraz sıkıntılı geçmişti. Mizacı gereği eşi ve çocuklarıyla da ilişkilerini kesmişti. İkinci evliliğinden bir çocuğu olsun, istiyordu. Ama tıbbi olarak çocukları olmadı. Çocuk özlemi hocada adeta bir takıntı haline gelmişti. Bir gün oğlundan bahis açılınca “eşimin çocuğu olsa senin oğlunla yaşıt bir çocuğumuz olacaktı” diye iç geçirdi. Takdir bu, elden ne gelir. Hocamın sağlık problemleri belirgin hâle gelmeye başladı. Bir gün rahatsızlanmış, öleceğim zannetmiş. Bunun üzerine beni de ilgilendiren bir vasiyette bulunmuş. O günlerde hocanın çalışma konularından birisi de Kastamonu Bayramiliği idi. Eşine “Ben ölürsem Kastamonu Bayramiliği kitabını Yaşar tamamlasın, vasiyetimdir.” demiş. Kendisi bir defasında odasında çay içerken, “Yaşar, annem babam ... yaşlarında öldüler. Ben de onların ortalama yaşları kadar yaşarım, diye düşünüyordum; ama hayli sıkıştım, öleceğimi zannettim. Kastamonu Bayramiliği kitabını senin tamamlamanı vasiyet ettim.” dedi. Şükür hocam ilgili eserini tamamladı, dünya gözüyle iki kapak arasına girdiğini gördü.

Gerek yüksek lisans gerek doktora ve gerekse bölümde kendisinden çok faydalandım. Hocanın Arapça ve Farsçası iyiydi. Özellikle Arapça kelimelerin okunmasında yardımlarını gördüm. Şairin dediği gibi;

“Neylersin ölüm herkesin başında

Uyudun uyanamadın olacak

Kim bilir nerde nasıl kaç yaşında

Bir namazlık saltanatın olacak

Taht misali o musalla taşında”.

Her fani gibi hocam da bir şubat soğuşunda emanetini teslim edip gitti. Geride birçok eserle amel defterini açık bıraktı. Kendisine rahmet dilerim.